

הנהגות

בשביל שזילזלו בכבוד יוסף הצדיק, שהיה יסודו של עולם והם פגמו בו, ולכך נתן להם יעקב עצה זו ששימו לבם ומחשבתן לתקן מדה זו. וזה שרימו להם קחו מזמרת הארץ בכליכם, רצ"ל מה שהארץ מזמרת ונותנת שבח להקב"ה והשבח שלה הוא שיתרומם הצדיק בעולם. וזהו שאמר, רמו להם שיתקנו מה שפגמו, וקחו זאת בכליכם, רצ"ל במחשבותיכם, כמו (במדבר כה, יח) בנכליהם. והורידו לאיש מנחה מעט

צרי, הוזכר בכתוב ששה מינים של מתנות לאיש הזה, רמו להם לתקן ששה מדות התלויים במדת צדיק, שהוא בחינת הוא"ו (זהר הקדמה יג:). וזהו שאמר (מג, יד) ואל שדי, זה השם יתן לכם רחמים, הזכיר שם שדי, שרומז על שאמר לעולמו די (חגיגה יב:), שהוא בחינת הסתפקות, מדת הצדיק, יתן לכם רחמים, אמן כן יהי רצון:

הנהגות

ועיין עוד אוהב"י, תו"א:

דרוש לחנוכה

הנהגות

הרב בית יוסף (או"ח ר"ס תרע) הקשה למה אנו עושין ח' ימים חנוכה, הא הנס לא היה רק על ז' ימים. ולתרץ קושית הבית יוסף הנ"ל, דהנה נחקור מה הוא ענין שמחה שאנו עושים על הנסים, הנה עיקר השמחה הוא שע"י הנס ניכר גדולת הבורא ואהבת ישראל אליו, דהנה אומות העולם אומרים דהעולם מתנהג על פי טבע ולית משגיח כלל, ועוד שאומרים שהאומות וישראל הם שוים לפניו ח"ו, וע"י הנס שעושה הקב"ה לנו ניכר גדולתו וחשיבות ישראל, שהוא משגיח על העולם, וישראל הם אהובים לפניו ית"ש יותר מכל האומות. ועיקר הנס בשביל זה, וזהו פירוש נס, לשון התרוממות, כי הרמה כתיב ביה (ישעיה מט, כב) ואל עמים ארים נסי. וזהו הנס של יציאת מצרים, שפרעה אמר שהעולם מתנהג על פי טבע, וע"י הנסים שעשה לנו יוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה, על זה נתגלה שהקב"ה משדר המערכות ואינו על פי הטבע. וזהו פירוש הזהר הק' (כשלח נב:) שאמר דפרעה האמין בשם אלקים לא בשם הוי"ה, מה זאת

שבשם אלקים האמין ובשם הוי"ה לא האמין, דהנה אלקי"ם גימטריא הטבע (גנת אגוז, שער ההוי"ה דף ה ע"ג; פרדס שער יב פ"א), ובזאת האמין פרעה, והשם הוי"ה מורה על השגחה, שאין העולם מתנהג על פי הטבע, וזאת לא האמין. וע"י הנס נתגלה שם הוי"ה ב"ה. וזהו פירוש הפסוק (שמות יד, ד) ואכבדה בפרעה וכו' וידעו מצרים כי אני ה', השם הוי"ה דייקא:

והנה קשה עוד קושיא אחרת, למה היה הנס של חנוכה בכ"ה בכסליו דוקא, הרי המלחמה היה זמן מקודם, למה נצחו אותה בזה היום דוקא. דהנה הקדמונים (עי' ראב"ע ורמב"ן שמות יב, מ; רבינו בחיי בראשית טו, ג) הקשו על הכתוב (בראשית יב, ד) ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן, הלא לא היה רק בן שבעים שנה כשנחשוב מן יציאת מצרים למפרע עד שנולד יצחק, ומלידת יצחק למפרע עד ברית בין הבתרים היה שלשים שנה. דהנה הקשה המדרש למאמר הכתוב (שם, א) לך לך כו' אל הארץ אשר אראך, למה לא ייעד לו מקום הליכתו וכ"ד לט. י. ועוד. למה לאברהם

צוה לילך למצרים וליצחק אמר (שם כו, ג) גור בארץ הזאת (ב"ר סד, ג). דאיתא במדרש (רש"י לעיל יא, לב) על פסוק (שם) וימת תרח בחרן, ננ"ן הפוכה, דעד אברהם היה חרון אף בעולם, ומשבא אברהם נסתלק החרון אף, דאברהם היה בחינת חסד, מורה על התפשטות, והגבורה הוא להיפך, בחינת צימצום. למשל מי שיש לו שמחה, מתפשט את עצמו, ולהיפך מי שיש לו איזה פחד וצער ח"ו, מצמצם ומחבא את עצמו. וזהו אשר צוה הקב"ה לאברהם לילך ממקום למקום אף למצרים, כדי שיתפשטו החסדים בעולם. וליצחק אמר גור בארץ הזאת, דיצחק היה בחינת גבורה, בחינת צמצום. והנה צדיקים מהפכין מדת הדין למדת הרחמים (עי' סוכה יד.), ונעשה מן אלקים אכ"ד ט"ס, אותיות הקודמים, דקודם א' לית אות כלל דהוא המקור, וקודם מ"ם סתומה מ"ם פתוחה והוא חד, על כן הוא אכ"ד ט"ס, בגימטריא ע"ד. וזהו שאמר הכתוב (ישעיה כו, ד) בטחו בה' עדי עד, פירוש שיהיה מן אלהים ע"ד. והנה חרן בגימטריא ג' פעמים אלקים, וההיפוך ג' פעמים ע"ד. וזהו ותבואי בעדי עדיים (יחזקאל טו, ז), ג' פעמים, עדי אחת, עדיים ב', הרי ג'. ובזה יתישב קושית

הקדמונים דאברהם היה רק בן שבעים שנה, דעד אברהם היה חרון אף בעולם, ואברהם הפך מדת הדין למדת הרחמים, אלקים לאותיות אכ"ד ט"ס, היינו ע"ד. וזהו ואברהם בן חמש [שנים] ושבעים שנה, דעד עם הכולל גימטריא הכי הוי. וזהו אל הארץ אשר אראך, בגימטריא (גי') [ג'] פעמים עד, ההיפוך של חרן ג' פעמים אלקים:

ובזה יתישב מפני מה היה הנס של חנוכה בכ"ה בכסליו. דהנה ידוע (עי' בת עין פר' וישב עה"פ ויהי כמשלש חדשים, בשם כתבי האר"י) דחנוכה הוא הגמר החתימה של יום הכיפורים, ומיום הכיפורים עד חנוכה ע"ד ימים, ובחנוכה גמר המתקה. ובזה יתישב גם כן קושית הבית יוסף הנ"ל, דהנה ידוע דיום הכיפורים הוא בחינת אימא עילאה בחינת בינה (זהר תצוה קפה.), הוא המקור לכל שבע ספירות. ועל זה חנוכה ח' יום, כנגד ז' ספירות שבעה ימי הבנין, והמקור הבינה, הרי ח'. וזה בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים (זמר לחנוכה), דעיקר היחוד כאשר נתהפך אלקים לרחמים הוא בבינה, ולזה הוא ח' יום, כדי שלא יהיה נפרד מן השורש, ויהיה הנס לעולמי עולמים, אמן נצח סלה ועד:

פרשת ויגש

ובני דן חשים [מו, כג]. לכאורה היה לו לכתוב שוחם, כמו שכתוב (במדבר כו, מב) לשוחם משפחת השוחמי. אך יתבאר על דרך אומרם (שבת קיח:) אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות כו'. וזה מה שפי' וחס הוא אבי כנען (לעיל ט, יח), דשבת אחד כ"ד שעות. ושני שבתות הוא מ"ח

שעות. וזה בא לרמז וחס, היינו ב' שבתות כנ"ל, הוא אבי כנען, גימטריא קץ, הוא הגאולה כנ"ל. ולפי זה י"ל שבא ג"כ לרמז, דהנה שבת גמטריא כ"ז הויות כנודע (מאמר מעין גנים ח"א, כונת יום שבת קודש), וב' שבתות הוא נ"ד הויות. וזה ובני דן, היינו נ"ד הויות הם ב' שבתות, חשים,